

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

बी. ए. भाग २ सत्र ४

मार्च/एप्रिल २०२५

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. बी. ए. भाग २ या पाठ्यक्रमास सत्र ३ व ४ मधील प्रत्येक विषयासाठी ४० गुणांची लेखी परीक्षा + १० गुणांचे स्वाध्याय अशी परीक्षापध्दती लागू आहे. त्यानुसार शैक्षणिक वर्ष २०२४— २०२५ मध्ये बी. ए. भाग २ सत्र ४ साठी प्रवेशित झालेल्या विद्यार्थ्यांकरिता सत्र ४ चे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या प्रवेश घेतलेल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र परीक्षामध्ये प्रत्येक पेपरसाठी लेखी परीक्षा ४० गुण व स्वाध्याय १० गुण अशी एकूण ५० गुणांची आहे.
2. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. विद्यार्थ्याने जर स्वाध्याय जमा केले असतील पण तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो. स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
5. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
6. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
7. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नांव :

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र :

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्याचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

----- पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

B.A Part - II Sem – IV Assignment Questions

March/April 2025 Examination

बी. ए. भाग — २ सत्र — ४ स्वाध्याय प्रश्न

मार्च/एप्रिल २०२५ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण)

बी. ए. भाग २ करिता प्रवेशित झालेल्या सर्व विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्पेशल विषयाच्या स्वाध्यायाबरोबर
इंग्रजी आवश्यक (English Compulsory) पेपरचे स्वाध्याय जमा करणे अनिवार्य आहे.

B.A Part II Sem IV English (Compulsory)

1. Write short notes on the following:
1) The selfish Giant. 2) Auto Wreck.

OR

2. Write a note on Agenda

B.A Part II Sem IV Economics

Co-Operatives In India (IDS)

१) सहकारी खरेदी विक्री संस्थांचा उद्देश आणि कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

२) सहकारी साखर उद्योगातील समस्या व त्यावरील उपाय स्पष्ट करा.

1) Explain the purpose and functions of cooperative purchasing and selling institutions

OR

2) Explain the problems and solutions in the cooperative sugar industry

B.A Part II Sem IV Economics : Paper V Macro Economics - II

१) व्यापार चक्राचा अर्थ स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

२) मौद्रिक धोरणाची उद्दिष्टे आणि मौद्रिक धोरणाची विकसनशील अर्थव्यवस्थेतील भूमिका स्पष्ट करा

1) Explain the meaning and characteristics of a business cycle.

OR

2) Explain the objectives of monetary policy and the role of monetary policy in a developing economy

B.A Part II Sem IV Economics: Paper VI Bank and Financial Markets

१) नाणेबाजारचा अर्थ व रचना स्पष्ट करा.

किंवा

२) ई बँकिंग ची वैशिष्ट्ये आणि अर्थ स्पष्ट करा

1) Explain the meaning and structure of money market.

OR

2) Explain the features and meaning of e-banking

B.A Part II Sem IV English : Paper V Literature and Cinema

१) Comment on the role of music and dance in the Bollywood movies.

किंवा

२) Write a detailed note on the story of the film 3 Idiots.

B.A Part II Sem IV English :Paper VI Partition literature

1) Literary Consequences of Partition.

OR

2) 'The Final Solution' as a story about Mallika and her sufferings. Discuss.

B.A Part II Sem IV Linguistics (I.D.S) Language and Linguistics

1) What is Pragmatics?

OR

2) Elements of Clause [SPOCA]

बी.ए. भाग २ हिंदी सत्र ४ पेपर ५ आधुनिक हिंदी गद्य साहित्य — II

१) लड़ाई नाटक की कथा से लिखिए।

किंवा

२) 'अब गरीबी हटाओ' नाटक में चित्रित समस्या का चित्रण करें।

बी.ए. भाग २ हिंदी सत्र ४ पेपर ६ आधुनिक हिंदी काव्य

१) नरेश मेहता का जीवन परिचय लिखिए।

किंवा

२) "संशय की रात" खंडकाव्य की प्रासंगिकता लिखिए।

बी.ए. भाग २ हिंदी सत्र ४ आयडीएस प्रयोजनमूलक हिंदी — II

१) अपने गांव में आयोजित सामाजिक समारोह का वृत्तांत लिखिए।

किंवा

२) ईलेक्ट्रॉनिक संचार माध्यम रेडियो दूरदर्शन का सामान्य परिचय लिखिए।

B.A Part II Sem IV History :

Paper 5-History of Modern Maharashtra (1960-2000)

१) महाराष्ट्रातील साम्यवादी (कम्युनिस्ट) नेत्यांच्या योगदानाचे वर्णन करा.

किंवा

२) मुस्लीम सत्यशोधक समाज चळवळीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

1) Describe the contribution of Communist leaders of Maharashtra.

OR

2) Explain the importance of Muslim Satyashodhak Samaj Movement.

B.A Part II Sem IV History :

Paper 6-History of Freedom Struggle (1858-1947)

१) जहालांच्या योगदानाचे वर्णन करा.

किंवा

२) फाळणीच्या परिणामाची चर्चा करा.

1) Describe the contribution of Extremists.

OR

2) Discuss the effects of Partition.

B.A Part II Sem IV History:

IDS Paper 2-Social Reforms in Maharashtra

१) प्रार्थना समाजाच्या कार्याचे वर्णन करा.

किंवा

२) पंजाबराव देशमुख यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

1) Describe the contribution of Prarthana Samaj.

OR

2) Discuss the contribution of Panjabrao Deshmukh.

B.A Part II Sem IV History:

IDS Paper 2: Ancient Indian History and Culture -2

१) 'अशोक धम्म' हे सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

२) हर्षवर्धनच्या कार्यकीर्दीची चर्चा करा.

1) Describe 'Ashok Dhama' in details.

OR

2) Explain the Harshvardhan's Region

बी.ए. भाग २ सत्र ४ मराठी : अभ्यासपत्रिका ५ ललितगद्य : साहित्यकृती : चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये, म्हणून'

१) 'चांदण्यात भिजायचं राहून जाऊ नये म्हणून!' मधील आशयसूत्रे स्पष्ट करा.

किंवा

२) 'ललितगद्य' म्हणजे काय ते सांगून ललितगद्याची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

बी.ए. भाग २ सत्र ४ मराठी : अभ्यासपत्रिका ६ कांदंबरी : साहित्यकृती : बनगरवाडी — व्यंकटेश माडगूळकर'

१) बनगरवाडी या कादंबरीची आशयसूत्रे स्पष्ट करा.

किंवा

२) 'रिपोर्ताज लेखन' म्हणजे काय ते सांगून रिपोर्ताज लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

बी.ए. भाग २ सत्र ४ मराठी : (IDS) Paper II: पद्य साहित्यकृती : प्रवासी पक्षी — कुसुमाग्रज'

१) प्रवासी पक्षी मधील कुसुमाग्रजाच्या सामाजिक कवितांचा परिचय करून द्या.

किंवा

२) काव्यनिर्मितीचे स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा.

**B.A Part II Sem IV Political Science :
Paper V Local Self Government in Maharashtra**

१) भारतातील स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या उत्क्रांतीची चर्चा करा

किंवा

२) महानगरपालिकेची अधिकार आणि कार्य स्पष्ट करा

1) Discuss the evolution of local self-government in India

OR

2) Explain the powers and functions of the Municipal Corporation.

**B.A Part II Sem IV Political Science:
Indian Political Thought Part-II**

१) महात्मा गांधीचे सर्वोदय संकल्पना स्पष्ट करा

किंवा

२) डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांचे जातीव्यवस्थेविषयी विचारवर चर्चा करा

1) Explain Mahatma Gandhi's concept of Sarvodaya.

OR

2) Discuss Dr. B. R. Ambedkar's views on the caste system.

**B.A Part II Sem IV Political Science:
IDS Public Administration**

१) सनदी सेवकांची राजकीय तटस्थता स्पष्ट करा

किंवा

२) लोकप्रशासनातील नव प्रवाहाविषयी चर्चा करा.

1) Explain the political neutrality of civil servants

OR

2) Discuss the new trends' in public administration..

**B.A Part II Sem IV Sociology:
Paper No. V - Gender and Violence**

१) घटस्फोटाची कारणे आणि व उपाययोजना विस्तृत पणे स्पष्ट करा.

किंवा

२) विशाखा मार्गदर्शक कायद्यातील उपाययोजने यावर चर्चा करा

1) Elaborate Divorce and its Causes and Remedies

OR

2) Discuss the Remedies and Vishakha Guidelines Acts, 2013

B.A Part II Sem IV Sociology:
Paper No. VI - Sociology of Health

१) आरोग्याच्या समाजशास्त्राचे महत्व विशद करा.

किंवा

२) आरोग्याच्या समाजशास्त्राचा अर्थ आणि स्वरूप यांची चर्चा करा.

1) Elaborate the Importance of Sociology of Health

OR

2) Discuss the Meaning and Nature of Sociology of Health

B.A Part II Sem IV Sociology :
Paper No. II - Rural Development in India

१) महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार योजना चर्चा करा.

किंवा

२) नेहरू यांचे विचार आणि योगदान स्पष्ट करा.

1) Discuss the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act.

OR

2) Define Jawaharlal Nehru: Thoughts and Contribution

B.A Part II Sem IV :
Paper – II Social Ecology

१) जागतिक तापमान वाढीच्या कारणाचे स्पष्टीकरण द्या

किंवा

२) संघटनाची पर्यावरण संवर्क्षणातील भूमिका यांची चर्चा करा.

1) Explain the Causes of Global Warming

OR

2) Discuss the Role of NGO's in Protection of Environment.

B.A Part II Sem IV Geography :
Paper V Oceanography

१) सागरी जलाच्या तापमानावरती परिणाम करणारे घटकांचे वर्णन करा.

किंवा

२) सागरी साधनसंपत्तीचे सविस्तर वर्णन करा.

1) Describe the factors affecting on oceanic temperature.

OR

2) Describe the oceanic resources in detail.

B.A Part II Sem IV Geography : Paper VI Agricultural Geography

- १) कृषी निर्धारण / निश्चित करणारे मानवी घटक स्पष्ट करा.
किंवा
- २) उपासमारीची कारणे व प्रादेशिक स्वरूपा बद्दल तपशीलवार लिहा.
- 1) Explain the human factors which determines agriculture .
OR
- 2) Write in detail about causes and spatial pattern of hunger.
-

B.A Part II Sem IV Geography : IDS Resource Geography of Maharashtra-II

- १) महाराष्ट्रातील पशूंचे प्रकार आणि वितरण स्पष्ट करा.
किंवा
- २) महाराष्ट्रातील लोकसंख्येच्या वितरणा विषयी माहिती लिहा.
- 1) Explain the types and distribution of animals in the Maharashtra .
OR
- 2) Write about population distribution in the Maharashtra.
-

B.A Part II Sem IV Geography : IDS Development and Planning of Tourism

- १) भारतातील नैसर्गिक पर्यटन केंद्रे स्पष्ट करा.
किंवा
- २) महाराष्ट्रातील धार्मिक पर्यटन केंद्राविषयी माहिती लिहा.
- 1) Explain the physical tourism centers in India.
OR
- 2) Write about religious tourism Centers in the Maharashtra.
-

B.A Part II Sem IV Geography : IDS Cartography

- १) रेषा व स्तंभालेख काढण्याची पद्धत सांगून रेषा व स्तंभालेखाचे गुण-दोष लिहा.
- २) भौगोलिक माहिती प्रणाली (GIS) म्हणजे काय? जी. आय. एस. चे घटक स्पष्ट करा.
- 1) State the method of drawing the line and bar graph and write the merits and demerits of the line and bar graph
- 2) What is Geographical Information System (GIS)? Explain the components of GIS.
-

बी.ए. भाग २ Logic (T) IDS Paper

- १) वैज्ञानिक निरीक्षणाची व्याख्या व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
- २) युक्त सिद्धांतकल्पनेच्या अटी स्पष्ट करा.
- 1) Explain the definition and characteristics of scientific observation.
OR
- 2) Explain the conditions of valid hypothesis.
-

बी.ए. भाग २ Logic (M) IDS Paper

१) सांख्यिकी कारकाचे उपयोग व प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

२) युक्तीवादांचे स्वरूप आणि रचना स्पष्ट करा.

1) Explain the uses and kinds of Quantifiers

OR

2) Explain the nature and structure of arguments

बी.ए. भाग २ Philosophy: Paper V Philosophy of Religion (Part - II)

१) हिंदू धर्मातील मूलतत्त्वांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) ईश्वराच्या नैतिक गुणांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1) Explain the nature of basic principles of Hinduism

OR

2) Explain the nature of Moral attributes of God.

बी.ए. भाग २ Philosophy: Paper VI Social and Political Philosophy (Part - II)

१) स्वातंत्र्याच्या संकल्पनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) सामाजिक परिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करा.

1) Explain the nature of concept of Liberty

OR

2) Explain the concept of social change.

बी.ए. भाग २ Education: Paper V Pedagogy

१) व्याख्यान पद्धतीची संकल्पना मांडा व्याख्यान पद्धतीचे फायदे लिहा.

किंवा

२) चांगल्या शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये मांडा

1) State the concept of Lecture method write merits lecture method.

OR

2) State the characteristics of Good teacher

बी.ए. भाग २ Education: Paper VI Education in Post- Independence India

१) विद्यापीठीय शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.

किंवा

२) राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 1986 ची महत्वपूर्ण वैशिष्ट्ये मांडा

1) Explain the aims of University Education.

OR

2) Elaborate the salient features of national Policy on Education 1986

बी.ए. भाग २ Sanskrit: साहित्य समीक्षा

१) मम्मटविरचित काव्यप्रकाश ग्रंथोक्त काव्यप्रयोजने स्पष्ट करा.

किंवा

२) यमक आणि वक्रोक्ति हे दोन शब्दालंकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

बी.ए. भाग २ Sanskrit: नीति साहित्य

१) नीतिशतकम् ग्रंथातील शिकवण यावर सविस्तर निबंध लिहा.

किंवा

२) नीतिसाहित्यावर सविस्तर निबंध लिहा.
